

LBRIS

We know
books

JAGUARUL

Ileana Popescu Bâldea

P R O Z Ă C O N T E M P O R A N Ă

Cluj-Napoca, 2025

Cuprins

Jaguarul / 9

Umbre perpendiculare / 57

Conexiuni / 59

Ilinca / 67

Variațiuni pe o temă despre moluște / 77

Tata / 91

Fuga / 97

Tablou neterminat / 105

A plouat tot timpul / 113

Interfața / 121

Și eu l-am iubit pe Nichita / 129

Poveste cu bonsai / 135

Eliberarea / 141

Întâmplări cu inteligența artificială / 147

Tabuuri de sticlă / 155

Tara / 163

Cu stetoscopul pe gânduri / 171

Pe vârfuri, să te desprinzi mai ușor / 177

Aveți ceva sadic, să știți! / 181

Ileana Popescu Bâldea, biobibliografie / 183

LBRIS

We know
books

Jaguarul

Toată noaptea m-am zvârcolit. Mi s-a părut că dimineața a venit devreme. M-am trezit în mijlocul patului, în șezut, transpirat, cu cearceaful adunat sub mine ca o frânghie. Nu țipam, nu vorbeam, dar cineva, ca o voce independentă situată în creierul meu amorțit, repeta obsedant cuvântul „bicisnic”. Tălpile mă furnicau atunci când au atins gresia prea rece pentru dormitor. Deși nesul cu lămâie și gheață m-a revigorat, vocea aceea auctorială dinspre sinapsele mele, greu de definit ca tonalitate, mă agasa. Încercam să-mi amintesc când folosisem ultima dată cuvântul. De câteva zile nu ieșisem din casă, la telefon mă conversasem cu persoane care, cu siguranță, nu cunoșteau termenul, deci ar fi fost imposibil să-l fi utilizat. Prietenii mei erau plecați în vacanță, eu lucram de acasă – optasem pentru această variantă din cauza caniculei și poate de aceea resimțeam disconfort psihic; nu depresie, nu anxietate, nicio altă tulburare pe care aș fi putut s-o tratez medicamentos. Eram trist, aparent fără vreun motiv anume. Iar „bicisnic”, apărut așa, din neant, mă enerva și mă deruta.

Știrile citite de pe telefon, revistele răsfoite, îngrijirea lui Nero – ciobănescul meu excesiv de alintat și revendicativ – m-au comutat cumva pe real. Țigări nu mai aveam; oricum, apelam la ele dintr-un răsfăț păgubos. Îmi propusesem să termin cartea care-mi fusese dată spre lecturare și analiză – 600 de pagini. Mulți scriitori trimiteau manuscrise în vederea publicării. Selecția era riguroasă, dar tot mai treceau lucrări, pe vârfuri, împinse de la spate. „Ca peste tot!”, îmi spuneam și mă străduiam să nu mă implic emoțional în deciziile care veneau după mine. O vreme, cochetasem cu ideea de a înființa o editură; abandonasem sfătuit de un amic depășit, după trei ani, de procesul nașterii cărților. Astfel încât rămăsesem la profesia mea de bază, activitatea la editură reprezentând al doilea job.

În dimineața aceea... „bicisnic”, da: vrednic de compătimire, lipsit de personalitate, de inteligență, de energie... Nu-mi veneau în minte alte sinonime, dar nici nu realizam prin ce mecanisme ciudate creierul meu rămăsese blocat între literele care confereau un sens îndepărtat de percepția mea asupra sinelui. Ascultam un vals de Eugen Doga. Tristețea se lățea, picta pereții în gri – peste alte priviri și voci rămase în ziduri.

Fărâmițam pâine pentru păsările și-mi ziceam că poate cuvântul care mă trezise și aerul din jurul său avea legătură cu...

Începusem de curând să lucrez la editură, angajat cu jumătate de normă. Mă atrăgea jobul. Fusesem repartizat la colecția „romane contemporane”. Mă afluam în biroul

unuia dintre redactorii de carte. Părăsise încăperea pentru a răspunde; „un apel privat” – spusese cu o oarecare grimasă care-i schimonosise fața senină, de fel. Nu mă așezasem pe scaun, încă aveam în mână lucrarea și referatul.

Când cineva a deschis ușa, nu am întors fața, convins fiind că redactorul revenise. Analizam ordinea aproape maniacală de pe biroul acestuia, amintindu-mi, nu fără a schița un zâmbet discret, dezordinea care trona pe biroul meu – deși acolo, în aparentul haos, știam fiecare obiect sau hârtie unde se află. Mă surprindea tăcerea din jur. Deodată:

– Bună ziua, domnule! Mă numesc Ingrid Titulescu. Îmi permiteți să vă las un manuscris?

Surprins de apariție, m-am întors către ea: păr lung, șaten deschis, creolă cu ochi albaștri, sprâncene frumos arcuite, zveltă, gracilă, atitudine aristocratică.

– Bună ziua, domnișoară! Ați greșit camera. Textele se predau la secretariat și, de regulă, se transmit pe adresa de e-mail.

– Nu pot să deschid e-mailul; este motivul pentru care mi-am permis...:

– OK! La secretariat, deci...

Părea nelămurită și indecisă în ceea ce privește traseul de urmat. Ușa rămăsese întredeschisă. În dreptul ei a apărut redactorul.

– Domnișoara? s-a interesat, fixându-mă.

Ea, fără să aștepte răspunsul meu, ignorându-mă vădit, i s-a adresat:

– Am purtat o discuție irelevantă cu domnul. Am adus un roman. Ingrid Titulescu mă numesc.

– Aveți deficit de înțelegere sau dânsul s-a emoționat? Mai degrabă consider că este valabilă prima variantă. A doua... categoric, nu! Nu pentru că nu ar dispune de emoții, ci... Am surprins finalul discuției voastre. La secretariat, domnișoară! Reitez!

Ingrid a înălțat bărbia, descriind un arc de cerc evident. A strâns pleoapele, astfel încât a rămas doar o fantă prin care i se zărea privirea tăioasă.

– Domnilor, știu ce insinuați! Surprinzător că nu recunoașteți numele... Sunteți bizari, infatuați, nesăbuiți, folosiți un ton nepotrivit, îmi ignorați sentimentele purtându-vă astfel. Dar nu m-ați distrus. Cu siguranță, aveți un director. Unul dintre voi va înregistra manuscrisul la secretariat dacă nu vreți să merg mai departe. Inadmisibil!... Doamne, unde am ajuns! O veritabilă junglă.

A trântit lucrarea pe birou – într-o mapă dichisită, apoi a ieșit ciudat de calmă, lăsând ușa crăpată.

Redactorul s-a poziționat în dreptul ferestrei. A tăcut o clipă, apoi:

– Nu m-am confruntat cu o asemenea neobrăzare. Pare bolnavă, Paul, sau are tulburări de personalitate! Du-te și înregistrează documentul, te rog! Aș vrea să fii discret în ceea ce privește întâmplarea!

Nu mă așteptam la o astfel de reacție din partea lui, după cum nu înțelegeam de ce evenimentul trebuia trecut în subsidiar. Încuviințând și arcuind, la rândul meu, sprâncenele, am părăsit încăperea, suficient de bulversat pentru a lămuri secretara care se interesa de ce depuneam eu acel document. Doar am bâiguit:

– Așa se cuvine!

*

La sfârșitul programului, am intrat în cafeneaua de pe aceeași stradă – cochetă, câteva locuri, bibliotecă suspendată, flori, muzică de Cohen. O descoperisem recent și, în fiecare zi în care lucram la editură, îmi savuram acolo cafeaua de la ora șaptesprezece; se întâmpla luni și miercuri. În restul zilelor lucram câte douăsprezece ore, inclusiv sâmbăta.

La ora aceea mesele erau ocupate. Voiam să ies, când am auzit:

– Dacă nu te deranjează, te poftesc la masa mea! Nu ți-am reținut numele...

Ingrid, purtând altă vestimentație, semn că locuia aproape, îmi arăta, cu privirea și același gest amplu de ridicare a bărbicii, scaunul liber.

Pe moment am intenționat doar să salut, apoi, gândindu-mă la cafeaua mult visată și eludând din memorie incidentul din cursul zilei, am consimțit:

– Accept, mulțumesc, chiar dacă nu-mi amintesc să-ți fi comunicat identitatea! Ne tutuim?... Paul, deci!

Un zâmbet sarcastic i-a brăzdat fața.

– Paul și mai cum?

– Este suficient! În altă zi...

– Să-mi programez întâlnirea? s-a interesat cu o naturalețe care l-ar fi enervat și pe cel mai temperat om.

– Evident, nu! Poate ne vom intersecta la editură; tu, interesându-te de soarta manuscrisului, eu, întrebând secretara care este următoarea scriere – în vederea evaluării.

Ea sorbea din cafeaua fierbinte. Eu comandasem cola și cafea americană. Cohen cânta *Hallelujah*. Pe

taburetul de lângă ea, sub geanta minusculă, am zărit o altă mapă – semăna cu cea în care-și lăsase documentul.

- Opera? Intenționezi s-o predai și altora?
- Altă carte!
- Ești creativă.
- Am omis! Ingrid, studentă ultimul an la Litere!

Am timp, deși sunt implicată și în alte activități.

- Nu m-ai întrebat dacă am predat manuscrisul.
- Nu ți-ai cerut scuze.
- Din perspectiva ta, cu ce-am greșit? Te afli în eroare, învinovățindu-mă.

– Ești incult. Habar nu ai cu cine vorbești. Incredibil că numele nu-ți sugerează nimic.

– Ar trebui? Ingrid Titulescu nu-mi atrage atenția. Doar... Titulescu.

– Așa, și? Nu ai respect față de istorie. Sunt descendentă a acestei familii. Ai în față un om valoros.

– OK! Dar tu, tu cine ești? Care-ți sunt meritele? De pe ce planetă vii? Ce anume te recomandă ca persoană importantă?

– Arborele meu genealogic ar trebui să fie suficient. Eu reprezint un nume. Și străzile dacă le-aș mătura, tot simbol istoric aș fi. Probabil ești un nimeni al nimănui. Altfel nu înțeleg cum de rămâi impasibil în fața unei astfel de prezențe, cum de nu simți mirosul sângelui lui Titulescu. Cere-ți scuze și pleacă! Dacă nu o faci, mă urc pe masă și strig că mi-ai făcut avansuri grosolane, că m-ai atins fără să-ți fi permis eu. Chem poliția!

– Nu dispar pentru că te răstești; întotdeauna timpul meu a fost prețios. Oricum, devine interesantă o discuție cu cineva căruia îi poți spune că „nimic nu este mai solemn ca prostia”. Totuși, am dubii că faci parte din

categoria asta. Poate joci teatru, fără să înțeleg ce urmărești, sau poate între crize ești normală. Astfel încât, continuă să fii ridicolă, fără prea mare greutate, față de cei care vor rămâne aici! Seară aurită cu un golan pe măsură! M-ar interesa ce se află în spatele afirmației „și alte activități...”

Când am ieșit din cafenea, aerul devenise insuportabil. Canicula își plimba aburul pe străzile sufocate, printre oamenii exasperați (unii) de dependența de orice fel – se ghicea drama sevrajului pe chipurile lor. Transpirați, duhnind a secreții personale, agresivi sau îngândurați, osteniți sau neobosiți, ei, aparținătorii unei turme sau liberii cugetători ai vremurilor, se grăbeau spre poveștile care le motivau, sau nu, viața.

De pe balconul apartamentului meu de la Universitate, vedeam cum seara se târa, cum prostituatele se chinuiau să-și tragă mai în sus hainele pe care le uitaseră acasă, cum îndrăgostiții își făceau selfie cu statui sau afișe – unii râzând zgomotos sau discret, alții lipindu-și plasturi pentru durere. Iar restul, restul acela puțin și sinistru de însingurat, zâmbea tâmp la câte-o floare din jardineră, la câte-o pisică, o rază de neon, la câte-o pietricică pe care-o scoteau discret dintr-un buzunar ce-și pierduse integritatea.

*

Ziua următoare – la Institut – mi s-a părut un basm. Colegii erau minunați, puteam să discutăm aproape despre orice: politică, sport, filme, concerte, vacanțe, șefi. Familia era însă un subiect tabu. Dacă cineva încerca să aducă vorba, ceilalți tușeam, tușeam în grup.